

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2023-06-13

2.1.16

Yttrande angående Yrkande angående – Uppdrag om stadenövergripande rutiner och arbetssätt för att säkerställa trygghet för barn och unga som är utsatta för hedersförtryck.

Göteborgs stad har en plan mot hedersrelaterat våld och förtryck, samt flera verksamheter som arbetar specifikt med dessa frågor gentemot invånarna och med att stödja stadens övriga personal. Kommunstyrelsen har under våren tagit del av en redovisning om det pågående utvecklingsarbetet för att ytterligare stärka personalens kompetens och arbetssätt när det gäller att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Det rödgröna styret har en tydlig inriktning i vår budget att arbetet mot hedersförtryck ska förstärkas.

Socialnämnderna använder flera stadenövergripande rutiner i arbetet, exempelvis risk- och skyddsbedömningar, systematiskt uppföljningsarbete, och rutinen för polisanmälan gällande barn under 18 år utsatta för brott. I den sistnämnda rutinen inkluderas även situationer där barn och unga riskerar att föras utomlands med avsikten att ingå barnäktenskap eller könsstympning. Rutiner som rör hedersrelaterat våld och förtryck stäms av mellan de fyra resursteam heder och med regionalt stödcentrum heder. Resursteamerna arbetar också aktivt med informationsspridning i exempelvis sociala medier. Grundskolan har dessutom förstärkt rutinerna kring skolpliktsuppföljning.

Det är prioriterat att socialnämnderna arbetar systematiskt med löpande utbildningsinsatser och handledning om våld och hedersförtryck för att upprätthålla kompetensen, särskilt på grund av den fortsatt stora personalomsättningen i vissa delar av socialtjänsten. Det är av stor vikt att samarbetet mellan skola, socialtjänst och andra verksamheter för barn och unga fungerar för att förebygga och förhindra våld och förtryck, något vi följer noga i berörda nämnder. Fler politiska uppdrag om sådant som redan är pågående arbete kommer inte att komma göteborgarna till nytta utan snarare skapa fler parallella processer, därför avslår vi yrkandet.

Yttrande

2023-06-13

Ärende nr: 2.1.16

Yttrande angående D, M, L, KD:s yrkande angående uppdrag om stadenövergripande rutiner och arbetssätt för att säkerställa trygghet för barn och unga som är utsatta för hedersförtryck.

Att tidigt nå ut till föräldrar i utsatta områden är ett oerhört viktigt steg i arbetet med att förhindra att barn och ungdomar överhuvudtaget utsätts för hedersrelaterad utsatthet. – Detta är något Sverigedemokraterna lagt åtskilliga förslag om sedan 2020 i Göteborgs Stad.

Information till föräldrar, samt förebyggande insatser kopplat till integration och värdegrundarbete är grundläggande i arbetet mot hedersvåld.

Det finns ett behov och ett värde i att informera nyanlända föräldrar i ett tidigt skede om svensk lagstiftning, skyldigheter, rättigheter och jämställdhetsfrågor. Dialoger kan börja redan vid till exempel inskrivning på SFI (svenska för invandrare), vid kurser i samhällsorientering på integrationscentrum, på familjecentralen, mödravården eller vid besök på BVC.

Det är viktigt att som förälder informeras om våra lagar runt barnuppfostran, samt vägleds i hur vi efter svenska värderingar lär barn att bli fria individer med en egen vilja. Idag sker förebyggande värdegrundsdialoger som tidigast i förskolan. Det finns ett värde i att från dag ett kunna förberedas på hur samhället, kommunen eller skolan fungerar.

Fortbildning av skolpersonalen en väsentlig uppgift.

Skolan är den instans som dagligen har mest kontakt med de drabbade. Skolan är för många unga utsatta den enda trygga punkten i tillvaron. Skolan är en mötespunkt med vuxna människor som de utsatta eleverna kan anförtra sig till och lita på.

Rektorerna är ytterst ansvariga för att skolan har en beredskap och en handlingsplan för att hantera de praktiska och principiella frågeställningar som aktualiseras av hedersproblematiken. Därför är det av stor vikt att alla anställda inom förskola samt skol- och fritidsverksamhet erbjuds en bra utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck.

Skola och socialtjänst behöver samarbeta för att upplysa föräldrar om regelverk runt otillåtet hedersrelaterat våld och förtryck.

Att nå utrikes födda föräldrar tidigt med information om att vara förälder i Sverige ger större möjlighet att skapa tillit till samhället och goda förutsättningar för föräldraskapet. En konsekvens av brist på kontakt, tillit och jämlikt stöd är att problem hos barn och ungdomar behandlas alldeles för sent. Problemen växer sig stora, vilket leder till onödigt lidande som i sin tur blir kostsamt för samhället.

YRKANDE

D, M, L, KD

Datum: 2023-05-30

Ärende: NYTT

Yrkande angående – Uppdrag om stadenövergripande rutiner och arbetssätt för att säkerställa trygghet för barn och unga som är utsatta för hedersförtryck.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd Centrum och Regionalt stödcentrum heder, får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd hisingen, nordost och sydväst, ta fram stadenövergripande rutiner och arbetssätt, utifrån gällande lagstiftning, som ska tillämpas i de fall där det föreligger en risk att barn eller unga kommer föras utomlands av hedersrelaterade skäl som tex könsstympning, uppfostringsresor eller tvångsäktenskap.
2. Socialnämnd Centrum och Regionalt stödcentrum heder, får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd hisingen, nordost och sydväst, ta fram stadenövergripande rutiner och arbetssätt som ska tillämpas vid omhändertagande enligt gällande lagstiftning pga. hedersförtryck, för att säkerställa en trygg placering.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med socialnämnderna utreda alternativ till att den enskilde socialsekreteraren står på beslut kopplade till heder, för att minska hot och otillåten påverkan.

Yrkandet

Hedersvåld- och förtryck mot barn och unga ökar i Sverige där barnen påtvingas en viss norm eller värdering som anses vara viktig för familjens ära och rykte. För flickor inkluderar det ofta regler kring klädsel, umgänge och fritidsaktiviteter, isolering och annan form av kontroll och övervakning. Hedersvåld har sin grund i en kulturell och traditionell praxis där hela familjen ofta är involverad och det är vanligt att även pojkar utsätts i form av att de förväntas kontrollera sina systrar utanför hemmet. Mellan oktober 2021 och september 2022 fördes tio barn från Göteborg utomlands mot sin vilja, för att tvingas ingå äktenskap, könsstympas, ges kulturell och/eller religiös uppfostran eller av andra hedersrelaterade omständigheter.

En ny lag har instiftats 1 juli 2020 i syfte att skydda barn från att föras utomlands av hedersrelaterade skäl. Det innebär att socialnämnden kan ansöka om utreseförbud för barn med identifierad risk att föras utomlands men lagen uppges vara för snäv för att kunna användas i full utsträckning.

Barnmisshandel via våld i nära relation och hedersvåld är specifika problem som kräver olika strategier och åtgärder och därför är det viktigt att samhället tar hänsyn till de unika omständigheterna och förövarna när man arbetar för att förebygga och bekämpa dessa former av våld.

I ”de inlåsta hedersflickorna” på SVT Play, inspelat i mars 2022, vittnar flera flickor som sökt hjälp där socialtjänsten kontaktat familjen för att lösa problematiken. Risker för att snabbt föras utomlands mot sin vilja av hedersrelaterade skäl ökar då betydligt. Ibland har socialtjänsten placerat flickan utsatt för hedersvåld och förtryck hos en närstående, släkt eller i ett familjehem i närområdet. De som rymt på grund av rädsla att bli upptäckta av bekanta till familjen, har i värsta fall blivit inlåsta på SiS i flera år för att skyddas mot sin familj istället för att andra åtgärder vidtagits, tex placering på annan ort och skyddad identitet. Några av flickorna vittnar om att inlåsningsen på SiS är värre än vad det var hemma hos familjen och ångrar att de sökt hjälp från samhället.

Stadsledningskontoret rapporterade 23-03-29 till kommunstyrelsen om att särskilda stadenövergripande rutiner saknas och att man arbetar på olika sätt över staden gällande hantering av hedersrelaterat förtryck gentemot barn- och unga. Enligt stadsledningskontoret finns det tillräckligt med underlag och de fyra resursteamerna Heder rapporterar brister likt Amandakommisionen från 2018. Socialförvaltning Nordost, som har en överrepresentation av ärenden kring hedersrelaterat våld arbetar gentemot andra socialförvaltningar med riskhantering, kunskapsstöd och metodstöd och har efterfrågat ett riktat politiskt uppdrag för detta ändamål.

Jämställdhetsmyndigheten rapport ”bortförda barn och unga” som släpptes i december–22, betonar vikten av tidiga ingripanden i situationer där det finns risk för att barn eller unga kan bli bortförda utomlands av hedersrelaterade skäl. Rapporten belyser situationer där socialtjänsten, direkt efter att ha fått en anmälan, har kontaktat föräldrarna och många av dessa har då i sin tur, fört barnet utomlands för att undvika myndighetsingripande. Majoriteten av dessa individer, 64%, var redan kända av myndigheterna före bortförandet, antingen genom egen utsatthet, syskons utsatthet eller på grund av familjesituationen.

Efter en orosanmälan till socialtjänsten utsätts, inte sällan, den ansvariga socialsekreteraren för hot och otillbörlig påverkan av det utsatta barnets familj. Det händer att de inte vågar lämna sin arbetsplats av rädsla för överfall. Det har också blivit allt vanligare att socialsekreterarens egna barn - som hämnd - blir föremål för en orosanmälan. Det kan innebära att den ansvariga socialsekreteraren inte vågar gå vidare med en utredning kring den orosanmälan som inkommit vilket gör att barn och unga som utsätts för hedersförtryck riskerar att inte få den hjälp från samhället de har rätt till.